

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie **M. M.**

ukaranego za wykroczenie z art. 92a k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 4 lutego 2026 r. kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 26 listopada 2020 r., V Ka 1729/20,

utrzymującego wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku

z dnia 19 sierpnia 2020 r., X W 212/19,

**uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok Sądu
Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku i na podstawie art. 5 §
1 pkt 4 k.p.s.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w. umarza postępowanie, a
kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Gdańsk - Południe w Gdańsku wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2020 r., w sprawie o sygn. akt X W 212/19, uznał M. M. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu we wniosku o ukaranie z tym ustaleniem, że przekroczył dozwoloną prędkość o 38 km/h,

to jest jechał z prędkością 88 km/h w miejscu, gdzie obowiązuje ograniczenie prędkości 50 km/h, czyn ten kwalifikując jako wykroczenie z art. 92a k.w. i za to na podstawie art. 92a k.w. skazał obwinionego na karę grzywny w kwocie 300,00 zł oraz obciążył obwinionego kwotą 30,00 złotych tytułem opłaty oraz zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1 854,00 złotych tytułem wydatków postępowania, zaś w pozostałym zakresie zwolnił obwinionego od obowiązku poniesienia wydatków.

Wyrok został zaskarżony przez obrońcę obwinionego. Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 26 listopada 2020 r., w sprawie o sygn. akt V Ka 1729/20, utrzymał wyrok sądu I instancji w mocy i obciążył obwinionego kosztami postępowania odwoławczego oraz wymierzył mu opłatę w wysokości 30 (trzydzieści) złotych.

Kasację od wyroku Sądu II instancji wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył go w całości oraz zarzucił mu:

1. rażące naruszenie przepisu prawa procesowego, to jest art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w., poprzez merytoryczne rozpoznanie apelacji obwinionego i utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku, mimo istnienia w dacie orzekania przez Sąd II instancji negatywnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia karalności (art. 45 § 1 k.w.), co winno skutkować uchyleniem przez Sąd Odwoławczy wyroku Sądu I instancji i umorzeniem postępowania - z uwagi na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, wskazanej w art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w.

W związku z tym zarzutem wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 19 sierpnia 2020 r. w sprawie o sygn. akt X W 212/19 oraz umorzenie postępowania na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.s.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna i jako taka podlega uwzględnieniu.

Sąd Okręgowy w Gdańsku rażąco naruszył art. 5 § 1 pkt 4 k.p.s.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w., co miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Zgodnie z art. 15zwr ust. 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374 ze zm.), który obowiązywał w okresie od 31 marca 2020 r. do 16 maja 2020 r. i został w sposób zupełny derogowany ustawą z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w

związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875): „W okresie, o którym mowa w ust. 7, nie biegnie przedawnienie karalności czynu oraz przedawnienie wykonania kary w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenia.” Po uchyleniu przedmiotowego przepisu w życie wszedł art. 68 ust. 5 ustawy 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, zgodnie z którym z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoczyna się bieg przedawnienia karalności czynu oraz przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenia.

Ustawa uchylająca art. 15z z ustawy z dnia 2 marca 2020 r. nie zawierała żadnych przepisów intertemporalnych nakazujących stosowanie uchylonego przepisu do czynów popełnionych przed dniem wejścia jej w życie. Tylko w ten sposób mogło dojść do ograniczenia zasady stosowania poprzednio obowiązującej lub nowej ustawy względniejszej, określonej w art. 2 § 1 k.w. W chwili orzekania należało ocenić wszystkie stany prawne, jakie obowiązywały między chwilą popełnienia czynu a momentem wydawania orzeczenia. Niewątpliwie dla sprawcy, co do zasady, najwzględniejszy będzie ten stan prawny, na gruncie którego, wykluczone jest pociągnięcie go do odpowiedzialności, z tego powodu, że z punktu widzenia tego stanu prawnego doszło do skutku w postaci przedawnienia karalności. W stanie prawnym obowiązującym w czasie popełnienia czynu, tj. w dniu 20 października 2017 r. brak było regulacji prawnej, która nakazywałaby przedłużać ów okres w inny sposób. Przenosząc powyższe uwagi na realia niniejszej sprawy, uznać należy, że w przedmiotowej sprawie do przedawnienia karalności czynu doszło w dniu 21 października 2020 r. zgodnie z art. 45 § 1 k.w. Takie stanowisko zgodne ze stanowiskiem zaprezentowanym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 stycznia 2025 r. w sprawie o sygn. II KK 387/24.

Podkreślić należy, że w przedmiotowej sprawie do przedawnienia orzekania doszło na etapie postępowania międzyinstancyjnego. W dacie orzekania przez Sąd Okręgowy w Gdańsku ustała karalność przedmiotowego wykroczenia, a co za tym idzie - doszło do przedawnienia orzekania, co stanowi tzw. bezwzględną podstawę odwoławczą z art. 104 § 1 pkt 7 k.p.s.w., która powinna być brany pod uwagę poza zakresem zaskarżenia oraz niezależnie od granic podniesionych zrzutów. W sytuacji przedawnienia wykroczeń powinnością sądu odwoławczego było uchylenie zaskarżonego wyroku w tym zakresie i umorzenie postępowania co do przedawnionych czynów z uwagi na treść przepisów art. 5 § 1 pkt 4 k.p.s.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[J.J.]

[a.ł]

Małgorzata Gierszon